

Store danskere – tv-serie med portrætter af kendte danskere

Tema: Kendte danskere.
Fag: Dansk som andetsprog.
Målgruppe: Sprogcentrenes danskuddannelse 3, modul 4-6.

DR tv-serie med portrætter af 42 kendte danskere.
Varighed: 30-60 minutter pr. udsendelse. Se samlet oversigt over de mest relevante af portrætudsendelserne i **Materiale 1**

De mange portrætter af kendte danskere giver et bredt indblik i interessante individer og personligheder. Derudover fortæller de om den samtid, som personerne virkede i. Personerne har for manges vedkommende haft stor indflydelse på eftertiden og har stadig betydning for mange mennesker i dag. Programmerne har varierende sværhedsgrad, og kun nogle af dem er undertekstede. Enkelte udsendelser kræver endvidere AVU-Plus-aftale. Bemærk at der er udviklet særligt materiale til programmet om PH (Poul Henningsen), som eventuelt kan bruges som en indledende øvelse før de nedenstående.

Faglig relevans/kompetenceområder

Lytning, læsning (ved danske undertekster), ordforråd, historisk forståelse, kultur- og samfundsforståelse.

Ideer til undervisningen

Herunder præsenteres forskellige ideer til undervisning ved brug af serien. Det er frit op til lærer og kursister hvilke tv-udsendelser, der arbejdes med.

Mundtlig præsentation eller skriftlig opgave

Der lægges op til, at kursisterne selv vælger et program ud af et udvalg, som læreren på forhånd har foretaget. Kursisterne får adgang til programmerne via mitcfu.

- Kursisterne vælger en af de Store danskere ud fra indholdsbeskrivelsen af programmerne i **Materiale 1**.
- ... fortæller hvorfor han/hun har valgt at arbejde med denne person.
- ... beskriver personen som han/hun bliver skildret i programmet. Hvem var han/hun? Hvad var han/hun kendt for?
- ... laver en kronologisk gennemgang af personens liv og gerninger ud fra programmets beskrivelse.
- ... beskriver kort hvilken betydning han/hun ifølge programmet havde for sin tid.
- ... Og hvilken betydning han/hun har haft for eftertiden.

- ... fortæller om sin holdning til personen og vurderer betydningen af hvad han/hun har givet videre til eftertiden.

Ordforråd

Kursisten noterer mindst 10 ord og udtryk, som han/hun gerne vil have i sit ordforråd. Ved efterfølgende gruppearbejde (3-4 personer) fortæller hver kursist om sine 10 ord og udtryk og forklarer, hvad de betyder. Når alle har præsenteret deres ord/udtryk, udvælger gruppen de bedste/vigtigste 10 til præsentation for klassen. Læreren laver liste over ord/udtryk på tavlen.

Lav spørgsmål

Dag 1

Holdet inddeles i grupper på 3-4 personer. Hver gruppe tildeles en tv-udsendelse i serien (gerne ved selvvalg.)

Hjemmearbejde: Kursisterne ser tv-udsendelsen hjemme. Hver kursist formulerer på skrift 10 forståelsesspørgsmål (spørgsmål om fakta) og 3 holdningsspørgsmål /diskussionsspørgsmål (Hvad mener du om ...?) til programmet.

Dag 2

I klassen mødes grupperne (som har set det samme program) og diskuterer deres spørgsmål. De 10 bedste forståelsesspørgsmål og de 3 bedste holdningsspørgsmål vælges i hver gruppe.

Hjemmearbejde: Kursisterne ser en af de andre tv-udsendelser, og svarer på de medfølgende spørgsmål (formuleret af kursister fra en anden gruppe).

Dag 3

Efter gruppearbejde om spørgsmålene fremlægger grupperne deres svar i plenum.

Præsenter "En Stor Dansker"

Holdet inddeles i grupper på 3-4 personer. Hver gruppe vælger et program i serien Store danskere. Kursisterne ser programmet hjemme.

Til den efterfølgende undervisningsgang mødes gruppen og hjælpes ad med at forberede en præsentation af programmet og personen. Efterfølgende sættes kursisterne sammen i nye grupper, hvor alle har set forskellige programmer. De holder nu oplæg for hinanden om hver deres Store dansker. De øvrige kursister stiller spørgsmål efter hver præsentation. Det er en god ide at tage tid og fx give 5 minutter til hver præsentation – og 5 minutter til efterfølgende spørgsmål.

I præsentationen kan der eventuelt indgå 10 ord/udtryk, som kursisterne gerne vil have i deres ordforråd (se Ordforråd).

Materiale 1

Oversigt over 27 af programmerne i serien Store Danskere (valgt ud fra relevans for målgruppen). 7 af dem med undertekster. Alle 43 programmer kan findes på mitCFU.

AP Møller (Erhvervsmand) 2012 37 min.	Arnold Peter Møller, kendt som A.P. Møller (1876-1965) var en dansk grosserer og skibsreder i A/S Dampskibsselskabet Svendborg og Dampskibsselskabet af 1912 A/S. D/S Svendborg havde han stiftet i 1904 sammen med sin far, kaptajn Peter Mærsk Møller, men ønskede at oprette et nyt dampskibsselskab, hvori han selv havde det afgørende ord. Dette selskab, D/S 1912, blev stiftet i 1912.
Aksel Larsen (Politik) 2013 25 min.	(1897-1972) var en dansk politiker, først socialdemokrat, så kommunist i 1920 og siden stifter af Socialistisk Folkeparti (SF) i 1959. Aksel Larsen var en mand, der forfulgte sine idealer med livet som indsats. Han ønskede et Danmark med social retfærdighed og lige muligheder for alle. Men han bar også på store hemmeligheder, som først kom frem flere år efter hans død.
Asger Jorn (Kunstner) 2012 40 min.	Asger Oluf Jørgensen med kunstnernavnet Asger Jorn (1914-1973) var en dansk billedkunstner af international berømmelse og grafiker, keramiker, forfatter m.m. Den største samling af Asger Jorns værker – inkl. hans hovedværk Stalingrad – kan ses i Museum Jorn, Silkeborg (tidligere Silkeborg Kunstmuseum – Asger Jorns samlinger).
Dan Turèll (Forfatter) Undertekster 2015 58 min.	Dan Turèll (også kendt under kælenavnet Onkel Danny) (1946-1993) var en dansk forfatter, digter, musiker og buddhist. En af de få danske digtere, der formår at nå alle danskere. Hvad enten det er ved abstrakte digte, "Vangede Billeder" eller med den navneløse journalist i Mord-bøgerne. Onkel Danny er en grænseløs provokatør, men han var meget mere end det, og hans messende rimen kan fx ses som en slags forløber for rap-musik og stand-up comedy i Danmark.
Dirk Passer (komiker) Undertekster 2012 40 min.	Dirch Hartvig Passer (1926-1980) var en dansk skuespiller og komiker. Han medvirkede i en lang række film gennem tre årtier (1950'erne til 1970'erne). Fra starten af 1950'erne henrykkede han danskerne igennem tre årtier med sin komik, mimik og sit grin i så stor grad, at det blev svært at spille de alvorlige roller, han også drømte om.
Carl Th. Dreyer (Filmskaber) 2012 38 min.	Carl Theodor Dreyer Nilsson eller mest kendt som Carl Th. Dreyer (1889-1968) var en dansk filminstruktør og manuskriptforfatter. Han revolutionerer filmsproget med sin brug af intense nærbilleder, strenge billedkompositioner, tunge dialoger og krav om ægthed og naturlighed på scenen. Carl Theodor Dreyer anses af mange som dansk films første store instruktør.
Erik Balling (Undertekster)	Erik Balling (1924-2005) var dansk filminstruktør. Hans karriere begyndte i 1946, hvor han blev ansat på Nordisk Film. I 1956

2015 60 min.	instruerede han Danmarks første farvefilm Kispus. Erik Balling er bedst kendt for sin serie på 13 Olsen-banden-film samt som instruktør af tv-serierne Matador og Huset på Christianshavn
Erik Scavenius (Politiker) 2012 40 min.	Erik Julius Christian Scavenius (1877-1962) var en dansk politiker og diplomat, der var udenrigsminister 1909-10, 1913-20 og 1940-43 og statsminister fra 9. november 1942 til 29. august 1943. Hans beundring for og samarbejde med Hitlers Tyskland gjorde ham forhadet blandt danskerne, men i dag vurderer mange historikere at han var en statsmand af internationalt format, der skånede Danmark for krigens rædsler under både første og anden verdenskrig.
Frode Jacobsen (Politiker) 2012 40 min.	Frode Jakobsen (1906-1997) var en dansk politiker (Socialdemokratiet) og minister. Han var medlem af Frihedsrådet under besættelsen og blev minister uden portefølje i befrielsesregeringen. Han var medlem af Folketinget fra 1945 til 1973.
Hans Scherfig (Forfatter) 2011 40 min.	Hans Christian Scherfig (1905-1979) var dansk forfatter, billedkunstner og kommunist. Opvokset i København, mangeårigt medlem af DKP. Han er mest kendt for romanerne Frydenholm, Det forsømte forår, Den forsvundne fuldmægtig og Idealister men også særlig kendt for sine litografier med dyr i junglen.
Jens Otto Kragh (Politiker) 2012 40 min.	Jens Otto Krag (1914-1978) var en fremtrædende dansk, socialdemokratisk politiker og statsminister i flere perioder. Jens Otto Krag var en hovedkraft bag Socialdemokratiets efterkrigsprogram: Fremtidens Danmark.
Kaj Munk (Digter, dramatiker) 2012 40 min.	Kaj Harald Leininger Munk (1898, Lolland-1944.) Digterpræsten Kaj Munk var 30'ernes og 40'ernes store dramatiker, men den 4. januar 1944 blev han myrdet af Gestapo. Forinden havde han i prædikener, skuespil og taler udfordret besættelsesmagten, samarbejdspolitikere og værnemagerne. Havde dog selv i 30'erne været forblændet af Mussolini og Hitler. Efter mordet blev Kaj Munk et symbol på dansk modstand mod den tyske besættelse.
Knud Rasmussen (Polarforsker) 2012 40 min.	Grønlandsudforsker Knud Johan Victor Rasmussen (1879-1933) var en dansk/grønlandsk polarforsker, der udforskede Grønland på adskillige ekspeditioner. Fra sin mormor har han inuit-blod i årene, og han får som sine grønlandske kammerater en fuldstændig naturlig opdragelse uden tøjler og disciplin. Da han i 1891 sendes i skole i Danmark, længes han tilbage til Grønland, og hele sit liv forbliver han splittet mellem vild natur og civilisation.
Karen Blixen (Forfatter) 2012 40 min.	Karen baronesse von Blixen-Finecke (1885-1962) var en dansk digter, forfatter og storyteller, som også skrev under pseudonymerne Isak Dinesen, Osceola og Pierre Andrézel. I Danmark, USA og England er Karen Blixen mest berømt for værkerne Syv fantastiske Fortællinger, Vinter-Eventyr og Den afrikanske Farm.
Mærsk (Erhvervsmand)	Mærsk Mc-Kinney Møller (1913-2012) var søn af skibsreder A.P. Møller og Chastine Estelle Roberta Mc-Kinney Møller. Under

Undertekster 2015 60 min.	Besættelsen opholdt Mærsk Mc-Kinney Møller sig i New York for at søge at befragte de skibe, som den 9. april 1940 var uden for dansk farvand. Efter krigen satsede man på trampfart og gik ind i containerfragt i 1971.
Mogens Glistrup (Politiker) 2012 30 min.	Mogens Glistrup (1926-2008) var en dansk advokat og politiker. Han stiftede Fremskridtspartiet og repræsenterede partiet i Folketinget fra 1973 til 1990 afbrudt 1983-1986 af fængselsophold i Horserød.
Niels Bohr (Kvantefysiker) 2012 40 min.	H.E. Niels Henrik David Bohr (1885-1962) var en dansk fysiker, som har bidraget afgørende til forståelsen af atomets struktur og udviklingen af kvantemekanikken. Niels Bohr modtog Nobelprisen i fysik i 1922 for sin kortlæggelse af brintatomet, en opdagelse som senere skulle gøre det muligt at udvikle atombomben.
Ole Lund Kirkegaard 2011 30 min.	Ole Lund Kirkegaard (1940-1979) var en dansk børne- og ungdomsbogsforfatter. Hans bøger hører til de mest elskede i efterhånden adskillige generationer, og mange af dem er filmatiseret og har modtaget priser.
PH (Poul Henningsen) (Revyforfatter, arkitekt m.m.) (Undertekster) 2013 30 min.	Poul Henningsen (1894-1967) var en dansk lysmager, arkitekt, revyforfatter, filminstruktør og samfundsrevser kendt under initialerne PH. Han var søn af forfatteren Agnes Henningsen og stedsøn til cand.mag., vicekonsul Mads Henningsen. Hans biologiske far var forfatteren Carl Ewald. Da PH slog igennem med sin PH-lampe, blev han hurtigt velhavende og kunne forfølge sin store interesse: at skrive. Han revolutionerede den danske revy med provokerende og dybsindige tekster, og hans kulturradikale journalistik skabte ham mange fjender.
Piet Hein (Digter, opfinder m.m.) 2012 40 min.	Piet Hein (1905-1996) var en dansk digter, forfatter, opfinder og matematiker. Kumbels Gruk er verdensberømte. De fleste er skrevet på dansk, men mange er oversat til mere end tyve sprog. Det blev til mellem 7- og 9.000 af dem. Hein er også kendt for sine geometriske figurer superellipsen (superellipsebordet), superellipsoiden og superægget.
Stauning (Politiker) 2012 40 min.	Thorvald August Marinus Stauning (1873-1942) blev den første danske, socialdemokratiske statsminister. Han var statsminister i sammenlagt 15 år og 9 måneder, den længste regeringsperiode i det 20. århundrede. Han skabte det politiske grundlag for de omfattende sociale reformer, der senere gjorde den socialdemokratiske velfærdsstat mulig.
Simon Spies (Erhvervsmand) 2011 30 min.	Simon Ove Christian Ogilvie Spies (1921 i Helsingør-1984 i Rungsted) var en dansk forretningsmand, som stiftede charterselskabet Spies Rejser og opkøbte flyselskabet Conair. Han er kaldt "Danmarks Rejsekonge". I dag er Spies Rejser en del af koncernen MyTravel.
Storm P (Maler, satiriker) Undertekster 2013 30 min.	Robert Storm Petersen (1882-1949) var en dansk maler, forfatter, skuespiller og "opfinder". Kendt som lidt af en multikunstner: tegner, maler, forfatter og skuespiller. Hans kunst er inspireret af jugendstil, ekspressionisme, dadaisme og det groteske i almindelighed. I hans unge år er hans kunst samfunds- og

	teknologikritisk. Senere bliver han storleverandør af satiriske tegninger til danske aviser og er landskendt og elsket som humorist.
Thit Jensen (Forfatter) 2012 40 min.	Marie Kirstine Dorothea Jensen, bedre kendt som Thit Jensen (1876-1957) var en dansk forfatter. Hun voksede op i et dyrlægehjem, som den 4. ældste i en søskendeflok på tolv. Blandt dem var Johannes V. Jensen, der som Thit valgte at bruge sine kunstneriske evner.
Tine Bryld (Radiovært m.m.) (Undertekster) 2015 60 min.	Tine Bryld, født Begtrup (1939-2011) var en dansk socialrådgiver, forfatter, brevkasseredaktør og radiovært. Hun var særlig kendt for radioprogrammet Tværs på P1; en brevkasse, hvor hun fra 1972 rådgav unge om alt fra kærlighedssorger over seksualitet til mobning og tilværelsen som skilsmissebarn. Tine Bryld trak sig tilbage fra programmet i efteråret 2008.
Thorkild Hansen (Forfatter) 2011 30 min.	Thorkild Hansen (1927-1989) var en dansk forfatter, hvis hovedværker er romanen Det lykkelige Arabien (1962) og romantrilogien om den danske slavehandel, Slavernes kyst (1967), Slavernes skibe (1968) og Slavernes øer (1970), for hvilke han i 1971 fik Nordisk Råds litteraturpris.
Tove Ditlevsen (Forfatter, digter) 2012 40 min.	Tove Irma Margit Ditlevsen (1917-1976) var en dansk forfatter, der debuterede i 1939 med digtsamlingen Pigesind. Som forfatter var hun loyal mod sit ophav og talte de svages sag. Personligt hungrede hun livet igennem efter anerkendelse, en social status, højere position i samfundet, og angsten for ikke at slå til fulgte hende livet igennem.